

1994

**Vejledning om
Partshøring og begrundelse
i afskedssager mv.**

VEJLEDNING OM PARTSHØRING OG BEGRUNDELSE I AFSKEDSSAGER MV.

1. I tjenestemandsløvgivningen og i de fleste overenskomster er der regler om behandlingen af sager om uansøgt afsked mv.

Ansættelsesmyndighederne skal imidlertid ikke blot følge de ansættelsesretlige regler, men også almindelige *forvaltningsretlige regler*.

Ved behandlingen af sager om uansøgt afsked, bortvisning og disciplinære sanktioner bør myndighederne specielt være opmærksomme på reglerne om *partshøring* af den ansatte og *begrundelse* af afgørelser.

Disse regler gælder for sager vedrørende alle ansatte, uanset om de er tjenestemænd, overenskomstansatte eller ansat på andre vilkår.

Tilsidesættelse af de forvaltningsretlige regler kan efter omstændighederne medføre, at afgørelsen bliver ugyldig.

Partshøring efter forvaltningsloven

2. Forvaltningslovens § 19, stk. 1, indeholder bestemmelser om myndighedens pligt til at foretage partshøring. Partshøringen indebærer, at den ansatte får mulighed for at gøre sig bekendt med og kommentere myndighedens beslutningsgrundlag, inden der træffes afgørelse.

Forvaltningslovens regler om partshøring gælder for *alle* sager om uansøgt afsked, bortvisning og disciplinære sanktioner, f.eks. advarsler. Reglerne gælder således også for sager om uansøgt afsked på grund af arbejdsmangel, besparelser o.l. samt sygdom.

3. Kan den ansatte ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte *oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder*, skal myndigheden gøre den pågældende bekendt med oplysningerne.

Det gælder dog kun oplysninger, der er til *ugunst* for den ansatte, og som er af *væsentlig betydning* for sagens afgørelse.

Myndigheden bør gå ud fra, at den ansatte *ikke* er bekendt med, at en oplysning indgår i grundlaget for sagen, medmindre andet klart fremgår.

Myndigheden kan gøre den ansatte bekendt med oplysningerne f.eks. ved at give den pågældende en kopi af de relevante dokumenter eller en skriftlig fremstilling af sagens faktiske omstændigheder.

Oplysninger om sagens »faktiske omstændigheder« omfatter faktuelle oplysninger, udtalelser fra andre myndigheder og sagkyndige erklæringer, herunder også eventuelle indstillinger og vurderinger af bevismæssige og retlige spørgsmål foretaget af andre end myndigheden selv.

Om partshøring over myndighedens egen bedømmelse af sagen henvises til pkt. 6 og 7.

4. Den ansatte skal herefter have lejlighed til at fremkomme med en udtalelse, der kan indgå i grundlaget for afgørelsen.

Myndigheden kan fastsætte en frist for afgivelsen af udtalelsen. Den ansatte bør samtidig orienteres om, at myndigheden kan træffe afgørelse uden at afvente den ansattes svar, hvis fristen overskrides.

5. Pligten til partshøring efter forvaltningsloven gælder ikke i de tilfælde, der er nævnt i lovens § 19, stk. 2 og 3, og § 20. Det beror på en konkret vurdering i den enkelte sag, om disse undtagelsesbestemmelser er anvendelige. Bestemmelserne vil dog formentlig sjældent have betydning i afskedssager mv.

Videregående pligt til partshøring

6. I ombudsmandspraksis er det fast antaget, at der i visse typer af sager gælder en ulovbestemt grundsætning om partshøring, der supplerer forvaltningslovens regler.

Det drejer sig om sager om uansøgt afsked af disciplinære grunde, bortvisning og disciplinære sanktioner, f.eks. advarsler, samt sager, hvor samarbejdsvanskeligheder, uegnethed mv. indgår i grundlaget for den påtænkte afsked.

Den videregående pligt til partshøring gælder derimod ikke for sager om uansøgt afsked udelukkende på grund af arbejdsmangel, besparelser o.l. samt sygdom.

7. Partshøring efter denne grundsætning omfatter ikke blot sagens faktiske omstændigheder, jf. ovenfor pkt. 2–5, men også myndighedens egen vurdering af sagens *bevismæssige og retlige spørgsmål*.

Det må således antages, at myndigheden i almindelighed skal give den ansatte en redegørelse for grundlaget for den påtænkte afsked eller sanktion, herunder de forhold fra den ansattes side, der lægges vægt på, og myndighedens foreløbige opfattelse af sagen.

Hvis der er bevismæssige spørgsmål, skal redegørelsen også angive myndighedens bevismæssige vurderinger.

Redegørelsen skal tillige indeholde myndighedens syn på sagens retlige spørgsmål, herunder de retsregler, der tænkes anvendt, og anvendelsen af reglerne på den konkrete sag.

Redegørelsen bør være skriftlig.

Begrundelse

8. Afgørelser om uansøgt afsked, bortvisning og disciplinære sanktioner bør meddeles *skriftligt* til den ansatte. Det gælder også i de tilfælde, hvor de ansættelsesretlige regler ikke indeholder krav herom.

9. En afgørelse, der meddeles skriftligt, skal være ledsaget af en begrundelse, jf. forvaltningslovens § 22.

Begrundelsen skal fremtræde som en forklaring på, hvorfor afgørelsen har fået det pågældende indhold. De nærmere regler om begrundelsens indhold findes i forvaltningslovens § 24.

Begrundelsen skal indeholde en præcis henvisning til de *retsregler*, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet.

I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de *hovedhensyn*, der har været bestemmende for skønsudøvelsen, dvs. de kriterier, der er lagt til grund for afgørelsen.

Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de *oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder*, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen. Navnlig i sager om uansøgt afsked, bortvisning og disciplinære sanktioner er det vigtigt, at begrundelsen indeholder en fyldestgørende sagsfremstilling.

Der skal også i fornødent omfang tages stilling til eventuelle *partsanbringender*, dvs. synspunkter og argumenter, som den ansatte har fremført i sagen.

Andre forvaltningsretlige regler

10. Ud over reglerne om partshøring og begrundelse er der i forvaltningsloven bestemmelser om inhabilitet, myndighedernes vejledningspligt, partsrepræsentation, partens aktindsigt, partens ret til at afgive en udtalelse, klagevejledning, tavshedspligt og videregivelse og indhentning af oplysninger.

Endvidere er der i offentlighedsloven regler bl.a. om myndighedernes notatpligt.

11. Forvaltningsretlige spørgsmål af betydning ved behandlingen af personalesager vil senere blive uddybet i Finansministeriets Personaleadministrative Vejledning.

Henvisninger

12. Reglerne om *partshøring* behandles nærmere i Justitsministeriets vejledning om forvaltningsloven, pkt. 105–125.

Der henvises endvidere til gennemgangen med eksempler i Folketingets Ombudsmands beretning 1990, side 339 (navnlig side 361 ff., 377 ff. og 407 ff.), og 1991, side 207 (225 ff.).

13. Reglerne om *begrundelse* behandles nærmere i Justitsministeriets vejledning om forvaltningsloven, pkt. 126–138.

Der henvises endvidere til gennemgangen med eksempler i Folketingets Ombudsmands beretning 1990, side 339 (navnlig side 358 f., 373 ff. og 400 ff.), og 1991, side 207 (217 ff.).

Forvaltningslovens §§ 19–21 om partshøring og §§ 22–24 om begrundelse mv. er optaget som bilag til vejledningen.

Finansministeriet
Administrations- og Personaledepartementet
Den 31. januar 1994

P.M.V.
E.B.

C.E. Johansen

Uddrag af forvaltningsloven

(lov nr. 571 af 19. december 1985 som ændret ved lov nr. 347 af 6. juni 1991)

Kapitel 5. Partshøring

§ 19. Kan en part i en sag ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse. Det gælder dog kun, hvis oplysningerne er til ugunst for den pågældende part og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse. Myndigheden kan fastsætte en frist for afgivelsen af den nævnte udtalelse.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

- 1) det efter oplysningernes karakter og sagens beskaffenhed må anses for ubetænkeligt at træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag,
- 2) udsættelse vil medføre overskridelse af en lovbestemt frist for sagens afgørelse,
- 3) partens interesse i, at sagens afgørelse udsættes, findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, der taler imod en sådan udsættelse,
- 4) parten ikke har ret til aktindsigt efter reglerne i kapitel 4 med hensyn til de pågældende oplysninger,
- 5) den påtænkte afgørelse vil berøre en videre, ubestemt kreds af personer, virksomheder m.v., eller hvis forelæggelsen af oplysningerne for parten i øvrigt vil være forbundet med væsentlige vanskeligheder, eller
- 6) der ved lov er fastsat særlige bestemmelser, der sikrer parten adgang til at gøre sig bekendt med grundlaget for den påtænkte afgørelse og til at afgive en udtalelse til sagen, inden afgørelsen træffes.

Stk. 3. Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at nærmere angivne sagsområder, hvor bestemmelserne i stk. 2, nr. 1 eller 5, i almindelighed vil finde anvendelse, ikke skal være omfattet af bestemmelsen i stk. 1.

§ 20. I sager, hvor myndigheden efter anmodning fra en part kan ændre afgørelsen, kan myndigheden undlade at foretage partshøring, hvis sagens karakter og hensynet til parten selv taler for det.

Stk. 2. Er partshøring undladt i medfør af stk. 1, skal afgørelsen ledsages af de oplysninger, som parten ellers skulle være gjort bekendt med efter bestemmelsen i § 19. Parten skal samtidig gøres bekendt med adgangen til at få sagen genoptaget. Myndigheden kan fastsætte en frist for fremsættelse af begæring om genoptagelse.

Stk. 3. Hvor adgangen til at påklage den trufne afgørelse til en anden forvaltningsmyndighed er tidsbegrænset og begæringen om sagens genoptagelse fremsættes inden klagefristens udløb, afbrydes klagefristen. Klagefristen løber i så fald videre fra det tidspunkt, hvor den nye afgørelse er meddelt parten, dog med mindst 14 dage.

Retten til at afgive udtalelse

§ 21. Den, der er part i en sag, kan på ethvert tidspunkt af sagens behandling forlange, at sagens afgørelse udsættes, indtil parten har afgivet en udtalelse til sagen. Myndigheden kan fastsætte en frist for afgivelsen af den nævnte udtalelse.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

- 1) udsættelse vil medføre overskridelse af en lovbestemt frist for sagens afgørelse,
- 2) partens interesse i, at sagens afgørelse udsættes, findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, der taler imod en sådan udsættelse, eller
- 3) der ved lov er fastsat særlige bestemmelser, der sikrer parten adgang til at afgive en udtalelse til sagen, inden afgørelsen træffes.

Kapitel 6. Begrundelse m.v.

§ 22. En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

§ 23. Den, der har fået en afgørelse meddelt mundtligt, kan forlange at få en skriftlig begrundelse for afgørelsen, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part

medhold. En begæring herom skal fremsættes over for myndigheden inden 14 dage efter, at parten har modtaget underretning om afgørelsen.

Stk. 2. En begæring om skriftlig begrundelse efter stk. 1 skal besvares snarest muligt. Hvis begæringen ikke er besvaret inden 14 dage efter, at begæringen er modtaget af vedkommende myndighed, skal denne underrette parten om grunden hertil samt om, hvornår begæringen kan forventes besvaret.

§ 24. En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Stk. 3. Begrundelsens indhold kan begrænses, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til denne til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private eller offentlige interesser, jf. § 15.

APD.nr. 14/94	Cirkulære af 31. januar 1994
APD.j.nr. 93-530/001-12	
Henvendelse om dette cirkulære rettes til APD 4. forhandlingskontor	
Adresse: Bredgade 43 DK-1260 København K	Telefon 33 92 33 44 Telefax 33 15 01 27